

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 19-1876)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Gasværk

Gader

Gader/Brolægning og Brolægningsbidrag

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 27. januar 1876](#)
- 2) [Byrådsmødet den 9. marts 1876](#)
- 3) [Byrådsmødet den 6. april 1876](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. januar 1876 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 19-1876)

Byraadet vedtog at anmode Brolægningsudvalget om at opstille de Betingelser, der bør fastsættes for Opbrydning ved Gasværkets Folk af Brolægningen paa Byens Gader og derefter at forespørge hos Gasværkets Bestyrelse, om samme maatte finde noget imod disse Betingelser at erindre. Efter at Brolægningsudvalgets Svar var modtaget, blev som Følge heraf undet 17. Febr. tilskrevet Hr. J. R. R. Cridland, Generalbefuldmægtiget for det danske Gaskompagni, saaledes:

"For nogle Aar siden tog Byraadet her Bestemmelse om at anvende en Del af et større Laan til at fremme Ombrolægningen af Byens Gader, der ved Nedlægningen af Rør til

Vandværket havde lidt meget. Denne Ombrolægning har allerede i et Aar været i Gang og vil med Kraft blive fortsat i de nærmeste Aar. Byraadet selv havde derfor ogsaa forlængst taget Reservation med Hensyn til Opbrydning paa ny af Stenbroen for Indlæg af Vandrør; men Brolægningsudvalget er gjentagende fremkommet med Klager over, at herværende Gasværksbestyrelse paa en hensynsløs Maade lader de nybrolagte Gader opbryde for indlæg af eller Reparation paa Gasrør, og at der ikke træffes behørig Foranstaltning til Skadens Istandsættelse.

Under disse Omstændigheder har Byraadet taget Bestemmelse om at henstille følgende af Brolægningsudvalget foreslaaede Regler for Opbrydning af Brolægning her i Byen til Deres Velbaarenheds Overvejelse:

1. Saasnart Byraadet har besluttet, at en Gade skal forsynes med ny Brolægning, erholder Gasværket Underretning derom. Dette foretager da, forinden Arbejdet paabegyndes, alle nødvendige Reparationer og Eftersyn af Rør og tilkjendegiver Gadens Beboere, at de, der ønske Indlæg af Gas, maa forlange der, forinden Brolægningen sker, da de efter dette Tidspunkt ikke kunne forvente det i Aar og Dag, med mindre særegne Grunde tale derfor.
2. Naar Gasværket af eller anden Grund ønsker at opbryde Gaden, træffes forinden Aftale derom med Stadsingeniøren.
3. Restavrationen af Brolægningen udføres ved Gasværkets Foranstaltning med den størst mulige Omhu, navnlig hvad Jordstampningen angaar, saaledes at der ved Indlæg af Husledninger aldrig bliver Jordfyld tilovers.

Skulde Brolægningen over Rørgravene senere synke, omlægges den saa ofte, som Synkning finder Sted, ved Brolægningsudvalgets Foranstaltning for Gasværkets Regning.

Byraadet ønsker at modtage Deres Velbaarenheds Erklæring om, hvorvidt De er villig til at instruere den herværende Gasværksbestyrelse overensstemmende med foranstaaende Forskrifter."

(Se Mødet 9. Marts.)

Uddrag fra byrådsmødet den 9. marts 1876 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 19-1876)

Fra Det Danske Gaskompagnis Hovedkontor var under 25. Febr. modtaget en skrivelse, saa lydende:

"Efter at jeg har indhentet oplysninger hos Kompagniets Ingeniør, tillader jeg mig herved at besvare det højtærede Byraads skrivelse af 17. dennes vedrørende de regler, der skulle haandhæves ved de for Gasdistributionen nødvendige forstyrrelser af Byens Brolægning.

Da der i den nævnte skrivelse udtales, at Brolægningsudvalget gjentagende gange har klaget over den hensynsløse maade, hvorpaa Gasværket lader de nybrolagte gader opbryde for at kunne lade foretage indlæg og reparationer af gasrør etc., skal jeg hertil bemærke, at, dersom det ærede udvalg nærmere vilde angive de tilfælde, hvor Gasværkets formentlige Malkonduite har givet anledning til klage, saa vilde jeg lade foretage en undersøgelse derom; men indtil en nærmere specificeret klage foreligger, maa jeg i Kompagniets interesse gjøre indsigelse imod denne beskyldning som ufortjent, da Gasværkets Toft have stræng ordre til. førend nogensomhelst opbrydning finde sted, at melde samme til Politimesteren, under hvis kontrol arbejdet sker, og forøvrigt have ordre til at vise saa meget hensyn som muligt.

Med hensyn til den af det højtærede Byraad foreslaaede regel Nr. 1, da kan jeg paa Kompagniets vegne gaa ind paa den, forsaavidt som den bestemmer, at Gasværket skal, saa snart det faar underretning fra Byraadet om, at en gade skal forsynes med ny brolægning, lade foretage saadanne eftersyn og reparationer af gasrørene, som kunne antages at være nødvendige, og endvidere i sin egen velforstaaede interesse henvende sig til gadens beboere med opfordring til nu at lade gasrør indlægge, da saadant vil kunne ske med mindre udgift og ulejlighed end senere; derimod kan Gasværket ikke paatage sig at nægte paa forlangende at lægge gasrør ind til en af beboerne af de nybrolagte gader, om end brolægningen alt maatte være færdig. - det er ogsaa en selvfølge, at det vil blive nødvendigt at opgrave gaden i de presserende tilfælde, hvor der maatte vise sig at være en uorden ved gasledningen.

2. Førend nogensomhelst opgravning sker paa offentlig gade, gjøres der altid anmeldelse herom til Byens Politimester; men Gasværket kan intet have imod at anmelde saadant for Stadsingeniøren og træffe aftale med ham derom.

3. For at forebygge fremtidige klager og for, saavidt muligt, at opnaa et for begge parter tilfredsstillende forhold, vil jeg tillade mig at foreslaa, at Brolægnings restavration i de

nybrolagte gader udføres af Byens brolæggere under Stadsingeniørens forudsætning, at arbejdet fra først af udføres paa en solid maade og til de sædvanlige priser.

Kompagniets ret med hensyn til mulige beskadigelser af dets ledninger paa grund af gadernes omlægning reservers. - Jeg haaber saaledes at have besvaret det højtærede Byraads skrivelse paa en imødekommende og tilfredsstillende maade, og haaber, at disse reglers vedtagelser vil bidrage til at grundlægge et godt forhold mellem Byens og Kompagniet, og endelig vil jeg udtale, at Gasværket vil anse det for sin pligt at forstyrre Brolægningen saa lidt som muligt, og i de tilfælde, hvor saadant bliver nødvendigt, at gjøre det paa den mest skaansomme og forsigtige maade.

Ærbødigst

Joh. K. Cridland."

Brolægningsudvalget havde i anledning af denne skrivelse, der var bleven samme meddelt, afgivet en erklæring af 3. Marts. Byraadet besluttede at tilskrive Gaskompagniet i væsentlig overensstemmelse med Udvalgets erklæring. Skrivelsen, der er dateret 11. f. M., er saa lydende:

"Efter fra Brolægningsudvalget at have modtaget en udtalelse over Hovedkontorets ærede skrivelse af 25. f. M. er Byraadet i dets møde den 9. ds. i alt væsentligt indgaaet paa denne skrivelser indhold, kun ikke efter forslag 3 paa, at den første Brolægning over gasledninger udføres af Brolægningsvæsenet for Gaskompagniets regning, idet senere synkninger vitterlig altid hidrøre fra mangelfuld stampning af fyldningen, som derfor bør udføres af Gaskompagniet paa egen ansvar.

Derimod fastholder Byraadet Brolægningsvæsenets ret til, paa Gaskompagniets regning at ombrolægge de steder, hvor stenbroen senere viser sig at synke.

Idet man i øvrigt anerkjender det tilfredsstillende i Hovedkontorets erklæring af 25. f. M., skal man, efter Brolægningsudvalgets opgivende, som steder, hvor restavrationen af brolægningen ikke har været omhyggelig, henvise til Fredensgade ud for Etatsraad Willemoes's ejendom, brolagt i 1874 og opbrudt 1875, til Søndergade ud for Nr. 39, brolagt i sommeren 1875 og opbrudt kort efter, og blandt gader med ældre brolægning f. Ex. Kannikegade.

Med hensyn til den i kontrakten stipulerede anmeldelse for Politimesteren, før opgravning sker paa offentlig gade, da kan denne vistnok ikke bortfalde, da den utvivlsomt er forlangt,

for at Politiet kan paase, om hensyn til den offentlige færdsel gjør det tilstedeligt. Da denne bestemmelse blev fastsat, var Politimesteren tillige Formand for Brolægningsvæsenet; men dette forhold er forlængst ophørt; kontrollen med, hvorledes arbejdet udføres, paaligger derfor ikke længer Politimesteren, men Brolægningsudvalget, der har Stadsingeniøren til disposition:

1. Sønderallé fra Fredensgade til Spanien,
2. Immervads fortove,
3. Skolegade fra Mindebro til Kannikegade,
4. Kannikegade,
5. Revet fra Skolegade til Brogade,
6. Havnegades fortov,
7. Fiskergyde,
8. Teglgårdstrædes fortsættelse,
9. Garvergydens udvidelse langs vestre side og
10. Mindegade indtil Dynkarken.

Det er overladt til Udvalget for Brolægningsvæsenet selv at tage bestemmelse om, i hvilken rækkefølge de nævnte arbejder skulle udføres." (Se mødet 6. April.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. april 1876 - side 6

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 19-1876)

Man vedtog at meddele Brolægningsudvalget følgende Skrivelse:

I Henhold til det højtærede Byraads skrivelse af 11. f. M. har jeg gjort de nødvendige Meddelelser til Gasværkets Kasserer og Bestyrer med Hensyn til de Gader og Veje, der agtes brolagte eller ombrolagte iaar, og har paalagt dem efter nærmere Meddelelse fra Brolægningsudvalget at tage saadanne Dispositioner, som ere mulige for at undgaa unødvendig Forstyrrelse af de nylig brolagte Gader.

Jeg bemærker, at det højtærede Byraad fastholder, at den første Brolægning eller Gasindlæg eller desl. skal udføres af Gasværket, men at det vil træde til i de Tilfælde, hvor Stenbroen over saadanne Steder senere viser sig at synke; Gasværket vil selvfølgelig bestæbe sig for at undgaa denne sidste Alternativ, men jeg maa dog tillade mig at bemærke, at under nogle Omstændigheder, f. Ex. naar Arbejdet sker i Ler, det er umuligt at faa alt Jordfyld tilbage, og at i saadanne Tilfælde en senere Synkning er at vente; i saadanne Tilfælde vil Gasværket være forpligtet til at omlægge Stedet, men i de Tilfælde, hvor Brolægningsvæsenet mener sig berettiget til at ombrolægge Stenbroen paa Gasværkets Regning, vil jeg tillade mig at betinge, at Gasværkets Kasserer faar 24 Timers Varsel herom, saaledes at han kan have Lejlighed til at lade Stedet besigtige førend Arbejdets Begyndelse.

I Anledning af det højtærede Byraads Udtalelser angaaende de Steder, hvor Gasværkets Ombrolægning har vist sig at være utilfredsstillende, har jeg anstillet Undersøgelse og har faaet den Oplysning, at mindst et af Stederne, nemlig Fredensgade udfor Etatsraad Willemoes' Ejendom, blev Arbejdet (nemlig Anbringelsen af to Lygter paa Byens Foranstaltning) udført saa sildig paa Efteraaret, at den nødvendige Ombrolægning maatte udsættes indtil Foraaret.

Jeg har nu givet Ordre til, at de omtalte Steder skulle forsvarlig ombrolægges, og haaber, at dette vil ske paa en tilfredsstillende Maade.

I Betragtning af, at der i Bladenes Referater om Forhandlingerne i Byraadet den 9. f. M. tales om "Indskrænkninger i Retten til at opbryde Brolægningen", finder jeg Anledning til at fremhæve, at jeg ikke, ved i min ærbødige Skrivelse af 25. Febr. d. A. at imødekomme det højtærede Byraads fremsatte Ønsker med Hensyn til Brolægningen, har haft til Hensigt at opgive noget af den, Gaskompagniet ifølge den mellem samme og Byen eksisterende Kontrakt, tilkommende Ret, hvortil jeg da ogsaa vilde mangle Kompetence, da Forandringer i bemeldte Kontrakt kun kunde vedtages for Selskabets Vedkommende af samme Direktion.

Ærbødigst

Joh. K. Cridland."